

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové, JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **M. O.,** zastoupené JUDr. Milanem Hulíkem, advokátem, se sídlem Bolzanova 1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 10. 2008, č. j. OAM - 519/VL - 07 - 12 - 2008, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 8. 2010, č. j. 64 Az 77/2008 - 34,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 8. 2010, č. j. 64 Az 77/2008 - 34, **se ruší**.

II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 3. 10. 2008, č. j. OAM - 519/VL - 07 - 12 - 2008, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. V řízeních o kasační stížnosti a o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 3. 10. 2008, č. j. OAM - 519/VL - 07 - 12 - 2008, **je** žalovaný **povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 2880 Kč do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Milana Hulíka.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobkyně, původem z Nigerijské federativní republiky ze státu Edo, podala dne 11. 7. 2008 žádost o udělení mezinárodní ochrany. V řízení o mezinárodní ochraně uvedla, že svou vlast opustila asi měsíc předtím, protože po smrti jejích rodičů od ní požadoval strýc, aby mu předala veškeré dokumenty otce o vlastnictví domu i o společnosti jejího otce. Když žalobkyně odmítla strýcovi dokumenty předat, začal jí strýc vyhrožovat zabitím a asi o měsíc později ji unesl, zamknul ji v pokoji a vyhrožoval jí nožem, když mu nepoví, kde jsou všechny dokumenty ukryty. Žalobkyně se neobrátila na policii, neboť měla strach, že i tak by policie nijak nezakročila, ale měla by za to, že si žalobkyně všechno vymyslela. Žalobkyně uvedla, že nikdy problémy se státními orgány ve vlasti neměla.

[2] Žalovaný si obstaral jako podklady pro rozhodnutí informace Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických o dodržování lidských práv v Nigérii za rok 2007, informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky z 12. 4. 2006 a aktuální informace z databáze ČTK o Nigérii. Žadatelka nepožadovala, aby byla s těmito informacemi seznámena. Na základě uvedených podkladů žalovaný rozhodl o tom, že žalobkyni mezinárodní ochranu neuděluje podle § 12 až § 14b zákona o azylu.

[3] Rozhodnutí ve vztahu k § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný odůvodnil tím, že žalobkyně neuváděla, že by její potíže byly založeny na důvodu její rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávání určitých politických názorů. Podle žalovaného nebyla v případě žalobkyně splněna ani podmínka původce pronásledování, neboť i když lze jednání soukromých osob považovat za pronásledování, je tomu tak jenom tehdy, pokud by státní moc takovou perzekuci trpěla, mlčky jí přihlížela či ji svou úmyslnou pasivitou umožňovala. Tím, že žalobkyně jednání strýce a jeho přátel bez relevantních důvodů státním orgánům neoznámila, znemožnila jim zasáhnout a nepříznivý stav napravit. Žalovaný dodal, že má nemalé pochybnosti o věrohodnosti tvrzení žalobkyně s ohledem na její popis způsobu dopravy z Nigérie do České republiky a její popis cesty do uprchlického tábora v České republice. Neudělení doplňkové ochrany odůvodnil žalovaný tím, že žalobkyně neuvedla žádné skutečnosti naznačující uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské zacházení či ponižující zacházení. Ze zprávy MZV USA o dodržování lidských práv v Nigérii za rok 2007 vyplývá, že Ústava i zákonné předpisy Nigérie zaručují právo emigrovat i vrátit se do vlasti a vláda tato práva v praxi respektovala. V případě návratu do vlasti se tedy bývalý žadatel o mezinárodní ochranu nemusí ze strany státních orgánů ničeho obávat, což potvrzuje i informace MZV ČR z 18. dubna 2006. Žalovaný neshledal ani jiné důvody pro udělení mezinárodní ochrany.

[4] V žalobě se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí, přičemž měla za to, že splňuje podmínky jak pro udělení azylu podle § 12 nebo § 14 zákona o azylu, tak pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona. Obecně formulovanou žalobu doplnila žalobkyně tak, že zpochybnila posouzení věrohodnosti, které žalovaný předestřel, aniž by se vyjádřil ke kritériím podle čl. 4 odst. 5 tzv. kvalifikační směrnice. K důvodům, na kterých byly založené její obavy z pronásledování, uvedla žalobkyně, že se považuje za příslušnici sociální skupiny „rodiny“, neboť je pronásledována z toho důvodu, že je dcerou svého otce. Tuto charakteristiku považuje za objektivní, nezměnitelnou, která ji osobně vyčleňuje. Žalobkyně poukázala na to, že žalovaný se nevypořádal se skutečností, že již faktickému pronásledování byla v minulosti vystavena (čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice).

Dále žalobkyně zpochybnila výklad původců pronásledování provedený v rozhodnutí žalovaným, přičemž doplnila informace o ochotě a schopnosti nigerijských státních orgánů zajistit jí ochranu před pronásledováním. Tyto, v anglickém jazyce citované informace, žalobkyně doplnila v dalším podání shrnutím v českém jazyce v reakci na stanovisko žalovaného, že řízení probíhá v českém jazyce a k anglicky uvedeným informacím se proto žalovaný nebude vyjadřovat. Žalobkyně shrnula, že prokázala neschopnost a neochotu nigerijských státních orgánů zajistit jí ochranu před pronásledováním ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.

[5] Žalovaný se k podané žalobě včetně doplnění vyjádřil tak, že smyslem azylu není poskytnout žadateli ochranu před jakýmikoli negativními jevy v zemi původu, nýbrž jen z důvodů upravených v zákoně o azylu, které ovšem navrhovatelka nenaplnila. Odkaz na porušování lidských práv ze strany příslušníků nigerijských policejních a bezpečnostních složek je v případě žalobkyně pouze obecný a z těchto informací není zřejmá konkrétní souvislost s osobou žalobkyně. Navíc se dotyčná nepokusila využít žádný z prostředků na svou ochranu, a proto nelze vyvozovat, že je prokázáno její pronásledování pro neochotu státních orgánů poskytnout jí ochranu. K otázce věrohodnosti odkázal žalovaný na vydané rozhodnutí a připomenul, že je to výpověď žadatele, ze které se vychází na prvém místě. Žalobkyně však dodala informace, které nasvědčují pochybnosti o pravdomluvnosti a skutečných příčinách jejího odchodu z vlasti. K doplňkové ochraně žalovaný doplnil, že zásahy do tělesné a duševní integrity navrhovatelky by musely vycházet ze strany státu nebo by musely nastat okolnosti, že kvůli nebezpečí vážné újmy nemohla žalobkyně využít ochrany státu. To nebylo v případě žalobkyně naplněno. Žalovaný tedy navrhl žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítnout.

[6] Žalobkyně na vyjádření žalovaného reagovala tím, že v Nigérii se lze vzhledem k poměrům panujícím v policejních složkách důvodně obávat, že by žádost o pomoc mohla vést k negativním důsledkům. K prokázání tohoto tvrzení doplnila žalobkyně další informace o zemi původu.

[7] Krajský soud v Ostravě žalobu žalobkyně zamítl. Krajský soud dospěl k závěru, že příčinou vycestování žalobkyně nemohlo být pronásledování pro příslušnost k rodině, neboť sama žalobkyně tvrdila, že ji strýc napadal toliko ze zištných důvodů, když se domáhal dokumentů k domu a firmě. Tyto důvody pak nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů pro udělení azylu v § 12 zákona o azylu. Ve vztahu k humanitárnímu azylu krajský soud uvedl, že zkoumá pouze, zda nevybočilo správní rozhodnutí z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Tyto předpoklady byly podle krajského soudu splněny. Krajský soud neshledal důvodnými ani námitky týkající se doplňkové ochrany, neboť nebylo zjištěno, že by žalobkyni po návratu do země hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy v jakékoliv podobě podle zákona o azylu. Krajský soud dodal, že nedůvodnými jsou také námitky ohledně nedostatečného zjištění skutkového stavu. Podle krajského soudu z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval, přičemž úkony byly činěny za účasti tlumočníka z jazyka anglického.

II. Kasační stížnost

[8] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti uvedenému rozsudku kasační stížnost. Stěžovatelka má za to, že pravdivost jejích tvrzení nebyla správním orgánem ani soudem vyvrácena. Poté, co čelila fyzickým útokům ze strany strýce, který se hodlal zmocnit majetku po jejích zemřelých rodičích, vyřešila stěžovatelka svou situaci odchodem ze země, což pro ni znamenalo jediné východisko. Obracet se na policii pro stěžovatelku nemělo žádný význam, neboť tato by jí nepomohla, jelikož není v moci státních orgánů Nigérie potírat takovéto jevy. To podle stěžovatelky potvrzují i zprávy mezinárodních organizací zabývající se dodržováním lidských práv. Stěžovatelka považuje za absurdní stanovisko žalovaného, že se měla domáhat ochrany u státních orgánů, pokud podle zákona o azylu pro závěr o selhání vnitrostátní ochrany postačuje, že státní orgány nejsou schopny zajistit ochranu před jednáním soukromých osob. Stěžovatelka má za to, že jí vyjádřenými obavami z pronásledování se správní orgán vůbec nezabýval.

[9] Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil v tom smyslu, že se i nadále domnívá, že nepochybil. Během správního řízení bylo prokázáno, že stěžovatelka neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být po návratu do vlasti vystavena pronásledování nebo vážné újmě. Z výpovědí stěžovatelky, které správní orgán porovnal i s informacemi o zemi původu, vyplývá, že navrhovatelka nikdy neměla žádné problémy se státními orgány Nigérie, ale pouze se strýcem. V případě jednání soukromých osob, které by bylo možno považovat za pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, by důvodem pro udělení azylu byla teprve tolerance nezákonného jednání nebo odmítnutí pomoci ze strany státních orgánů. Tím, že stěžovatelka jednání strýce a jeho přátel příslušným státním orgánům neoznámila a o pomoc je nepožádala, neprokázala, že uvedené soukromé osoby jednají se souhlasem státu či že jí stát není schopen poskytnout účinnou ochranu. Žalovaný proto odkazuje na předchozí rozhodnutí ve věci a navrhuje kasační stížnost zamítnout pro nedůvodnost.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil přípustnost podané kasační stížnosti a konstatoval, že je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.), stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.) a uplatňuje důvody přípustné pro kasační stížnost podle § 103 s. ř. s.

III.I Přijatelnost kasační stížnosti

[11] Nejvyšší správní soud dále posuzoval přijatelnost kasační stížnosti. Podle § 104a s. ř. s. se kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany odmítne pro nepřijatelnost, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Podle ustálené judikatury je kasační stížnost přijatelná, (a) pokud se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, (b) pokud se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, (c) pokud je potřebné učinit tzv. judikatorní odklon, (d) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele (srov. usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006

Sb. NSS, všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná také na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přijatelnou, neboť se týká právních otázek, které dosud nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, a to otázky, zda rodina může představovat určitou sociální skupinu (viz dále).

III.2 Věrohodnost stěžovatelky

[12] První kasační námitkou brojí stěžovatelka proti závěrům žalovaného o její nevěrohodnosti. Proti těmto závěrům se stěžovatelka ohradila již v žalobě, kasační námitka je tedy přípustná. Námitkou týkající se věrohodnosti se krajský soud nezabýval, nicméně na druhou stranu ani tomuto závěru nepřikládal žádný význam a posoudil meritorně splnění podmínek podle § 12 až § 14b zákona o azylu (viz dále). Ostatně i žalovaný uvedl závěr o nevěrohodnosti stěžovatelky nad rámec svého rozhodnutí poté, co posoudil důvodnost žádosti z pohledu udělení azylu, a to tím, že konstatoval, že *„má nemalé pochybnosti o pravdomluvnosti žadatelky a tudíž i o skutečných příčinách jejího odchodu z vlasti. K tomuto závěru dospěl především na základě naprosto nevěrohodného objasnění způsobu, jakým se žadatelka měla dostat z Nigérie do ČR. (...) správnímu orgánu je známo, že všechny státy EU provádí na svých hranicích sousedících se zeměmi mimo EU důslednou kontrolu příchozích osob a taktéž dopravní společnosti kontrolují, zda cestující mají platnou jízdenku. Téměř stejně nepravděpodobné je i objasnění žadatelčiny cesty do uprchlického tábora, neboť znalost občanů ČR o umístění přijímacího střediska ve Vyšních Lhotách je téměř nulová.“*

[13] Ačkoliv závěr žalovaného neměl dopad na jeho věcné posouzení žádosti stěžovatelky, zabýval se zdejší soud námitkou stěžovatelky s ohledem na zrušující výrok rozsudku. V dalším řízení by totiž zpochybnění věrohodnosti mohlo hrát větší úlohu.

[14] Nejvyšší správní soud se věrohodností i břemenem tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu zabýval ve své rozhodovací činnosti v četných případech. Pokud se žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie, jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet (rozsudek ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 – 83). Další judikatura je shrnuta v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, v němž rovněž zdejší soud dospěl k závěru, že na posuzování věrohodnosti dílčích tvrzení žadatele se vztahuje standard přiměřené pravděpodobnosti. Žalovaný tedy může zcela vyloučit z posouzení pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř najisto, že se nestaly (neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo). Jiná situace nastává, pokud je žadatel nevěrohodný ve všech relevantních aspektech své žádosti; pouze v tomto případě může žalovaný bez dalšího posoudit žadatele jako nevěrohodného a nemusí detailně posuzovat jeho jednotlivá dílčí tvrzení (podrobněji viz odkazovaný rozsudek č. j. 5 Azs 66/2008 - 70).

[15] Žalovaný v tomto případě zpochybňoval výpověď stěžovatelky ohledně její cesty z Nigérie a do přijímacího střediska žadatelů o mezinárodní ochranu. Nikterak ovšem nezkoumal, ani v pohovoru ani v rozhodnutí věrohodnost tvrzení žadatelky o hrozícím pronásledování, dostupnosti a účinnosti ochrany vůči jednání jejího strýce, možnosti přestěhovat se v rámci země původu. To vyplývá jednak z rozsahu, v jakém se

v pohovorech věnoval cestě stěžovatelky (téměř celý první pohovor a více než polovinu druhého pohovoru) a v jakém se věnoval důvodům pronásledování (šest otázek ze dvou padesátiminutových pohovorů), jednak z toho, že posouzení věrohodnosti v rozhodnutí je založeno jen na zpochybňovaném tvrzení stěžovatelky o průběhu její cesty.

[16] Ačkoliv i tvrzení ohledně přicestování do České republiky mají zcela jistě v řízení význam, pokud jde o dublinské řízení nebo pokud jde o posuzování tzv. třetích bezpečných zemí, neznamená to, že zjišťování samotných důvodů pronásledování a možné újmy by mělo být zkráceno na úkor posuzování přesné trasy do České republiky. Zejména ovšem nelze pouze na základě nevěrohodného popisu trasy shledat celkovou nevěrohodnost žadatele o mezinárodní ochranu za situace, kdy se žalovaný vůbec nezabýval tím, zda jsou konzistentní a věrohodná tvrzení žadatele i v *relevantních* aspektech žádosti, tedy v otázce pronásledování, důvodů pronásledování či selhání ochrany státu. Nejvyšší správní soud tedy dává zapravdu stěžovatelce v tom, že žalovaný neprokázal její nevěrohodnost, pokud jde o důvody, pro které stěžovatelka opustila zemi. I kdyby v dalším řízení chtěl žalovaný dovodit nevěrohodnost stěžovatelky, bude muset tak učinit s ohledem na výše uvedená pravidla.

III.3 Posouzení žaloby krajským soudem a námitky stěžovatelky

[17] Stěžovatelka zpochybňuje hlavní argument žalovaného, že se v zemi původu měla pokusit domáhat se ochrany u státních orgánů. Podle stěžovatelky nemělo žádný význam obracet se na policii, neboť z mezinárodních zpráv vyplývá, že policie by jí neposkytla pomoc před jednáním soukromé osoby - strýce. Ačkoliv stěžovatelka již ve své žalobě věnovala otázce státní ochrany poměrně dost prostoru, otázkou státní ochrany se krajský soud ve svém rozhodnutí vůbec nezabýval, a to ani v části rozsudku týkající se azylu ani v části týkající se doplňkové ochrany. Krajský soud totiž opřel své rozhodnutí v části týkající se azylu o skutečnost, že stěžovatelčiny potíže nelze podřadit pod žádný z azylově relevantních důvodů.

[18] V části týkající se doplňkové ochrany pak krajský soud stručně konstatoval, že nebylo zjištěno, že u stěžovatelky jsou důvodné obavy, že by jí po návratu do státu její příslušnosti hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy v jakékoliv podobě. Pokud by se argumenty stěžovatelky v žalobě nesoustředily na otázku pronásledování, a tedy azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, bylo by takové odůvodnění ve vztahu k doplňkové ochraně za hranou přezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. Nicméně sama stěžovatelka v žalobě formulovala žalobní body ve vztahu k doplňkové ochraně velmi vágně s tím, že se domnívá, že jí měla být udělena doplňková ochrana, a ani později je nerozvedla a neupřesnila. Za těchto okolností byl i přezkum uvedené části rozhodnutí krajským soudem veden v obecné rovině.

[19] Nejvyšší správní soud tedy přistoupil k přezkumu části rozsudku týkající se neudělení azylu, ke které se ostatně vztahují i kasační námitky stěžovatelky. Pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu musí žadatel kumulativně splnit následující kritéria: (1) musí se nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít odůvodněný strach; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování; (4) ochrana v zemi původu selhala; (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů; a (6) nesmí se na něj

vztahovat vylučující klauzule (podrobně srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008 - 119). Vzhledem k tomu, že všechny tyto podmínky musí být splněny zároveň, je pochopitelné, že domníval-li se krajský soud, že není splněna byť jen jedna podmínka (azylově relevantní důvody), žalobní námitku ve vztahu k azylu zamítl jako nedůvodnou vcelku. Na druhou stranu, pokud by bylo posouzení krajského soudu v tomto ohledu nesprávné, nezbude Nejvyššímu správnímu soudu než jeho rozsudek zrušit, neboť nebude možné přezkoumat úvahy krajského soudu ohledně naplnění dalších z výše uvedených podmínek. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud bude muset přezkoumat splnění podmínek pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu ve světle závěrů krajského soudu.

III.4 Příslušnost k určité sociální skupině

[20] Stěžovatelka argumentaci v žalobě, pokud jde o azylově relevantní důvody, opřela o svou příslušnost k určité sociální skupině, a to k rodině. Podle žaloby je stěžovatelka přesvědčena, že je pronásledována z toho důvodu, že je dcerou svého otce, což považuje za objektivní nezměnitelnou charakteristiku, která ji jasně vyčleňuje. K tomu poukázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu, a to na rozsudky sp. zn. 2 Azs 40/2003 ze dne 25. 11. 2003 a rozsudek sp. zn. 5 Azs 63/2004 ze dne 19. 5. 2004, z nichž podle stěžovatelky vyplývá, že sociální skupina je společenský útvar, jenž je určitelný natolik přesně, aby byl vůbec způsobilý pronásledování. Na tento výklad krajský soud zareagoval tak, že *„příčinou vycestování žalobkyně ze země nemohlo být pronásledování pro příslušnost k rodině, když sama žalobkyně v řízení před správním orgánem tvrdila, že strýc ji napadal toliko ze zištných důvodů, když se domáhal dokumentů k domu a firmě“*.

[21] Ačkoliv se zdejší soud definicí určité sociální skupiny zabýval mnohokrát, převážná část judikatury k tomuto pojmu pochází z doby před implementací směrnice Rady 2004/83/ES o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). V novějších rozhodnutích (srov. rozsudek ze dne 21. 4. 2009, č. j. 2 Azs 13/2009 - 60) zdejší soud vychází při interpretaci pojmu určitá sociální skupina z čl. 10 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice, podle kterého *„skupina **tvoří** určitou společenskou vrstvu, **zejména** jestliže*
*- příslušníci této skupiny sdílejí vrozený charakteristický rys nebo společnou minulost, kterou nelze změnit, nebo sdílejí charakteristiku nebo přesvědčení, které jsou natolik zásadní pro totožnost nebo svědomí, že daná osoba nemá být nucena, aby se jí zřekla **a***
- tato skupina má v dotyčné zemi odlišnou totožnost, protože ji okolní společnost vnímá jako odlišnou;
v závislosti na okolnostech existujících v zemi původu může určitá společenská vrstva představovat skupinu založenou na společném charakteristickém rysu sexuální orientace. Sexuální orientaci nelze chápat tak, že by zahrnovala akty považované podle vnitrostátních právních předpisů členských států za trestné. O hlediscích spojených s pohlavím lze uvažovat, aniž by sama vytvářela domněnku použitelnosti tohoto článku.“

Zdejší soud se zatím nezabýval tím, zda ve světle kvalifikační směrnice lze v určitých případech považovat rodinu za určitou sociální skupinu (neboli určitou

společenskou vrstvu v pojmosloví kvalifikační směrnice). Z toho důvodu též shledal tuto kasační stížnost přijatelnou (viz výše).

[22] Zákon o azylu definici určité sociální skupiny neobsahuje. Z toho důvodu je nezbytné tento termín vyložit primárně ve světle Úmluvy o právním postavení uprchlíků, publikované pod č. 208/1993 Sb., jejíž ustanovení představují mezinárodní závazek ve smyslu čl. 1 odst. 2 a čl. 10 Ústavy, a dále ve světle kvalifikační směrnice, která stanoví minimální požadavky pro výklad některých pojmů v oblasti azylového práva. Jak již zdejší soud v minulosti konstatoval, a to v době, kdy vycházel pouze z výkladu ve světle Úmluvy o právním postavení uprchlíků, v judikatuře mezinárodních soudů se vytvořilo několik různých přístupů k definici určité sociální skupiny, z nichž nejčastěji používanými jsou tzv. přístup „chráněné charakteristiky“ a přístup „sociální percepce“, neboli vnímání sociální skupiny společností. Jedním z principů uznávaných mezinárodními soudy je i to, že určitou sociální skupinu nemůže definovat pouze pronásledování jejích členů nebo společná obava z pronásledování. Perzekuční jednání namířené proti určité skupině však může být relevantním faktorem při stanovování viditelnosti skupiny v určité společnosti. (UNHCR: Doporučení v oblasti poskytování mezinárodní ochrany: „Příslušnost k určité sociální skupině“ v kontextu článku 1A, odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a/nebo jejího Protokolu z roku 1967, 7. května 2002, HCR/GIP/02/02, bod 14).

[23] Definice určité sociální skupiny podle kvalifikační směrnice uvedená výše v bodu 21 je z několika důvodů předmětem akademických diskusí (srov. např. Barnes, J. *A Manual for Refugee Law Judges relating to European Council Qualification Directive 2004/83/EC and European Council Procedures Directive 2005/85/EC*, IARLJ, European Charter, 2007, str. 19-20). Na jedné straně se jeví, že definice určité sociální skupiny je pro státy závazná (což vyplývá z anglického znění uvedeného slovy *„a group **shall** be considered to form a particular social group“*), na straně druhé znění čl. 10 směrnice naznačuje, že jde o demonstrativní výčet podmínek pro existenci určité sociální skupiny tím, že je uvedeno slovem „zejména“. Závaznost definice určité sociální skupiny pro členské státy je tedy sporná. Soudní dvůr EU se zatím touto otázkou nezabýval. Na rozdíl od praxe v mezinárodní judikatuře navíc toto ustanovení kvalifikační směrnice požaduje, aby sociální skupina kumulativně splňovala obě kritéria (tedy, aby byla definovatelná jak na základě tzv. chráněné či vrozené charakteristiky, tak na základě sociální percepce). Jinými slovy požaduje, aby sociální skupinu bylo možné definovat jak na základě nezměnitelných vrozených charakteristických rysů či společné minulosti, tak na základě toho, že skupina je vnímána jako odlišná společností. V mezinárodní praxi se obvykle požaduje splnění pouze jednoho nebo alespoň jednoho z uvedených kritérií, a nikoliv současné splnění obou kritérií.

[24] S ohledem na to, že kvalifikační směrnice ukládá pouze minimální požadavky na posuzování statusu osob požívajících mezinárodní ochranu a státy mohou zavést nebo zachovávat příznivější normy, jsou-li slučitelné s touto směrnicí (čl. 3 směrnice), zahraniční judikatura již dovodila, že uvedené ustanovení *neukládá* státům, které používají pro určení určité sociální skupiny alternativní splnění obou kritérií, což může být ve vztahu k některým skupinám považováno za příznivější zacházení, aby od této praxe upustily (srov. rozsudek Sněmovny lordů ve věci *Secretary of State for the Home Department v. K (FC) and Fornah v. Secretary of State for the Home Department*, rozsudek ze dne 18. 10.

2006, [2006] UKHL 46, body 16 a 24, dále jen „*Fornah*“). Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že uvedený pohled by mohl být v budoucnu Soudním dvorem EU zvrácen s ohledem na jeho stanovisko k tomu, jak vykládat minimální standardy v kvalifikační směrnici, v rozsudku ze dne 9. listopadu 2010 ve věci *Spolková republika Německo v. B (C 57/09), D,* (C 101/09), podle nějž *„s ohledem na účel důvodů vyloučení podle směrnice, kterým je zachování důvěryhodnosti systému ochrany stanoveného touto směrnicí s ohledem na Ženevskou úmluvu, brání výjimka stanovená v článku 3 směrnice tomu, aby členský stát zavedl nebo zachoval ustanovení přiznávající postavení uprchlíka stanovené touto směrnicí osobě, která je z něj vyloučena podle čl. 12 odst. 2.“* Pokud by totiž definice určité sociální skupiny v čl. 10 kvalifikační směrnice byla pro státy závazná, je možné, že pro zachování důvěryhodnosti systému ochrany stanoveného kvalifikační směrnicí by bylo nutné, aby členský stát odlišil osoby, jimž přiznává status uprchlíka podle svého vnitrostátního práva nad rámec toho, co je po něm požadováno evropským právem.

[25] Aby posoudil, zda je nezbytné pokládat předběžnou otázku, která by ujasnila vztah čl. 3 a čl. 10 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice, jakož i definici určité sociální skupiny v čl. 10 směrnice, pokusil se zdejší soud vyhodnotit, zda „rodina stěžovatelky“ by mohla představovat určitou sociální skupinu ve smyslu čl. 10 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice, a pokud ano, zda by naplňovala kumulativně oba předpoklady ve smyslu kvalifikační směrnice. Bylo-li by tomu tak, neměla by případná odpověď Soudního dvora EU pro projednávanou věc žádný význam, a jednalo by se pouze o akademickou otázku.

III.5 Rodina jako určitá sociální skupina

[26] Ve své judikatuře pocházející z doby před implementací kvalifikační směrnice Nejvyšší správní soud poukázal na výše uvedené dva přístupy a sociální skupinu rodiny často uváděl jako příklad sociální skupiny založené na tzv. nezměnitelné charakteristice (srov. např. rozsudek ze dne 29. 7. 2005, č. j. 5 Azs 159/2005 - 62). Přitom zdejší soud vycházel z praxe zahraničních soudních rozhodnutí. Nicméně, v posuzované věci musí posoudit, zda i v tomto případě lze za sociální skupinu považovat rodinu stěžovatelky, jak to ona navrhuje, a zda by takto určená sociální skupina případně naplňovala obě definice podle čl. 10 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice.

[27] Jak již bylo konstatováno i ve zdejší judikatuře, prvý přístup *„klade důraz na nezměnitelnou charakteristiku pro člověka natolik zásadní, že by se jí neměl být nucen vzdát, totiž vrozená (např. pohlaví, etnická příslušnost) nebo nezměnitelná z jiných důvodů (např. historických, povolání, stav).“* (kromě rozsudku č. j. 5 Azs 159/2005 - 62, viz též shora uvedené Doporučení UNHCR v oblasti poskytování mezinárodní ochrany: „Příslušnost k určité sociální skupině“, bod 6). Příslušnost osoby k určité rodině lze jistě považovat za charakteristiku, která je vrozená, a tudíž nezměnitelná. Pro účely tohoto případu přitom není potřeba dále zkoumat pevnost rodinných vazeb a blízkost rodinných příslušníků, tedy, zda se sociální skupina vztahuje pouze na tzv. základní rodinu, či i na další vzdálenější příbuzné, neboť to bude zcela jistě záviset i na poměrech v dané zemi původu. Zde se totiž jednalo o nejbližší rodinu stěžovatelky tvořenou stěžovatelkou a jejími rodiči.

[28] Druhý přístup se soustředí na to, zda dotyčná skupina je či není spojena určitou charakteristikou, která ji identifikuje nebo jako takovou ze společnosti vyděluje

(Doporučení UNHCR v oblasti poskytování mezinárodní ochrany: „Příslušnost k určité sociální skupině“, bod 7). I zde lze přihlédnout k mezinárodní judikatuře, a to například k stanovisku lorda Hope of Craigheada ve výše uvedeném rozsudku ve věci *Fornah*, z něhož Nejvyšší správní soud cituje: *„45. Je obecně uznáváno, že rodina je sociálně odlišitelná skupina ve společnosti: stanovisko UNHCR k žádostem o uprchlický status podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků založeným na obavách z pronásledování kvůli příslušnosti rodinného příslušníka k rodině nebo klanu v případech krevní msty, 17. března 2006, str. 5. Článek 23 odst. 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech z roku 1966 uvádí, že rodina je ‚přirozenou a základní jednotkou společnosti a má právo na ochranu společnosti a státu.‘ Vazby, které spojují členy rodiny, ať už jde o pokrevní příbuzenstvo nebo příbuzenstvo získané na základě sňatku, definují skupinu. Právě tyto vazby vyčleňují rodinu ze zbytku společnosti.“* Dále v témže rozsudku lord Rodger z Earlsferry odkázal na australský rozsudek ve věci *Sarrazola v Minister for Immigration and Multicultural Affairs* (č. 3) [2000] FCA 919, rozhodnutí Federálním soudem Austrálie, v němž je uvedeno: *„Všeobecná deklarace lidských práv uznává rodinu jako ‚přirozenou a základní jednotku společnosti [která] má nárok na ochranu ze strany společnosti a státu.‘ v čl. 16 odst. 3 a prohlašuje, že ‚každý má všechna práva a všechny svobody, stanovené touto deklarací, bez jakéhokoli rozlišování, zejména podle ... rodu nebo jiného postavení‘ v čl. 2. Je samozřejmostí, že společnost může osobu diskriminovat kvůli její příslušnosti k rodině (tedy, z důvodu jejího ‚rodu nebo postavení’). Takovým způsobem často trpí například rodiny pachatelů trestných činů. Lze rozumně předpokládat, že zahrnutím ‚rodu a jiného postavení’ do Všeobecné deklarace lidských práv se přiznává, že existují diskriminační sklony zaměřené tímto směrem.“* S uvedenou argumentací se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje a má za to, že dokládá, že rodinu lze považovat za určitou sociální skupinu i při aplikaci druhého z přístupů, z pohledu jejího vnímání jako samostatné a svébytné jednotky společností.

[29] Rodina tak naplňuje obě kumulativní kritéria zakotvené v čl. 10 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice, lze ji považovat za určitou sociální skupinu jak z pohledu chráněné charakteristiky, tak z pohledu sociální percepce, a v posuzované věci tak nevyvstává potřeba položit předběžnou otázku a odstraňovat pochyby o interpretaci uvedeného ustanovení kvalifikační směrnice.

III.6 Dopad výše uvedených závěrů na případ stěžovatelky

[30] Dále je nutné posoudit, jaký dopad mají výše uvedené závěry na posuzovanou věc. Žalovaný ve svém rozhodnutí uváděl, že stěžovatelka neměla potíže z důvodu své rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávání určitých politických názorů, ale proto, že se strýc chtěl na její úkor obohatit. V žalobě pak stěžovatelka předkládala, že byla pronásledována pro svou příslušnost k určité sociální skupině, rodině, z toho důvodu, že je dcerou otce, o jehož majetek její strýc usiloval. Krajský soud jednání strýce vyhodnotil tak, že bylo založeno na zištných důvodech, když se domáhal dokumentů k domu a firmě; příčinou vycestování tedy nemohlo být pronásledování pro příslušnost stěžovatelky k rodině. Krajský soud tedy jednak nepotvrdil, že by rodinu v tomto případě považoval za určitou sociální skupinu, jednak shledal absenci příčinné souvislosti mezi příslušností stěžovatelky k její rodině a jejími potížemi ze strany strýce.

[31] Podle Nejvyššího správního soudu krajský soud ve svém přístupu ovšem pochybil. Jak bylo uvedeno výše, rodina může představovat určitou sociální skupinu pro účely posouzení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, a první závěr krajského soudu je tak nesprávný. Otázkou kauzální spojitosti neboli příčinné souvislosti hrozící újmy s příslušností k určité sociální skupině se zdejší soud podrobně zabýval ve svém rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaném pod č. 1749/2009 Sb. NSS, ve kterém se přiklonil k přístupu zastávanému i některými akademiky, kteří se neptají *„Proč **chce** pronásledovatel působit újmu nebo stát odmítá před touto újmou chránit?“*, nýbrž *„Proč je stěžovatel v těchto potížích?“* (jde o J. Hathawaye a M. Fosterovou, jejichž stanovisko z článku *The Causal Connexion (Nexus) to a Convention Ground*, International Journal of Refugee Law, 2003, č. 3). Dále zdejší soud v uvedeném rozsudku potvrdil, že pro naplnění podmínky souvislosti pronásledování s důvody pronásledování není třeba, aby rasa, pohlaví, náboženství, národnost, příslušnost k určité sociální skupině, politické názory žadatele či pohlaví byly „výlučnou“ příčinou pronásledování; postačí, pokud jde o příčinu „rozhodující“ pro způsobení újmy či odmítnutí poskytnout ochranu. Tudíž v tomto případě, kdy stěžovatelka měla potíže kvůli tomu, že její otec jí zanechal majetek, který chtěl její strýc získat pro sebe, neměl se krajský soud ptát, jaké byly pohnutky strýce při jednání vůči stěžovatelce, ale zda stěžovatelka měla problémy se svým strýcem převážně kvůli své příslušnosti ke své rodině. Další otázkou, která měla v této souvislosti padnout, je zda by příslušnost stěžovatelky k její rodině mohla mít dopad na její přístup ke státní ochraně vůči útokům ze strany strýce.

[32] Zde je nutné zjistit, zda vůbec zjištěný skutkový stav umožňoval žalovanému k odpovědi na tuto otázku dospět. Přitom Nejvyšší správní soud poukazuje na výše uvedené závěry ohledně věrohodnosti stěžovatelky, kterou žalovaný zpochybňoval pouze ve vztahu k výpovědi ohledně cesty stěžovatelky do České republiky. Věrohodnost tvrzení stěžovatelky ohledně původní příčiny opuštění vlasti tak podle Nejvyššího správního soudu v dosavadním řízení zpochybněna nebyla. V prvním pohovoru se důvodům pro opuštění vlasti věnoval pouze jeden dotaz (kdy a z jakých důvodů žadatelka opustila vlast). V doplňujícím pohovoru je důvodům, pro které se stěžovatelka podle svých slov rozhodla opustit zemi, věnováno celkem pět dotazů – proč žadatelka odjela z vlasti, zda uvedla veškeré důvody, které ji přiměly opustit vlast, upřesňování, zda matka žadatelky ještě žije či zemřela při autonehodě s otcem, z jakého důvodu žadatelka neoznámila chování strýce policii a z jakého důvodu neodjela do jiného místa v Nigérii.

[33] Na základě výpovědí stěžovatelky v obou pohovorech a v žádosti lze shrnout skutkový stav následovně: stěžovatelka neměla žádné sourozence, oba její rodiče zemřeli při autonehodě (to vyplývá z obou pohovorů, rozpor s žádostí, kde je uvedeno, že matka „žije v Nigérii“, stěžovatelka v pohovoru na dotaz upřesnila a žalovaný dále toto tvrzení nezpochybňoval). Kromě uvedeného není o rodinné situaci stěžovatelky známo nic dalšího, v žádosti uvádí, že v zemi původu se další rodinní příslušníci nenacházejí. Rovněž není nic známo o majetkové situaci stěžovatelky, kromě toho, že po otci stěžovatelka zdědila dům a firmu, kterou otec vedl. Žalovaný se stěžovatelky dále nedotázal ani na to, kdo spravuje majetek po otci po jejím odchodu ze země, zda to rovněž není některý z rodinných příslušníků a zda nečelí potížím ze strany strýce; případně zda jiní rodinní příslušníci čelí problémům ze strany strýce a z jakých důvodů. Důležité jsou také informace, z jakého důvodu se stěžovatelka domnívá, že by jí policie nebyla ochotna

pomoci; případná neochota policie pomoci totiž může být rovněž založena na příslušnosti stěžovatelky k dané rodině.

[34] Pokud strýc a jeho známí stěžovatelku unesli, zamkli v pokoji, kde byla vystavena fyzickému násilí a pohrůžkám smrti, lze konstatovat, že vystavení tomuto druhu násilí, ohrožování nožem, hrozba smrti by mohlo představovat újmu dostatečné závažnosti, aby bylo možno ji pokládat za pronásledování, tedy závažné porušení lidských práv ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu. Dále je sice zřejmá příslušnost stěžovatelky k sociální skupině své rodiny, ale ze zjištěného skutkového stavu nevyplývá, zda pronásledování stěžovatelka čelí převážně pro svou příslušnost k této sociální skupině, tedy zda je naplněno i kritérium tzv. příčinné souvislosti mezi pronásledováním a příslušností k určité sociální skupině. Dalším dotazováním by žalovaný případně mohl zjistit, zda potíže stěžovatelky přetrvávaly déle, zda případně obdobné potíže měli před smrtí i rodiče stěžovatelky, jak je řešili, zda by případně stěžovatelka měla obdobné potíže i kdyby majetek sice zdědila, ale nikoli jako člen rodiny, případně kdyby získala jiný majetek, který nepatřil rodině, nebo zda uvedeným potížím nečelila spíše jako žena ve slabším postavení, a podobně. Ze zjištěného skutkového stavu tedy prozatím nevyplývá, že právě příslušnost stěžovatelky k rodině vedla k jejím potížím se strýcem. Nicméně stejně nepodložený je vzhledem k nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu závěr, že v tomto případě nebyl dán žádný azylově relevantní důvod a příčinná souvislost tohoto důvodu s pronásledováním, jemuž byla stěžovatelka vystavena.

[35] I pokud by bylo zjištěno, že zde byl dán kauzální nexus mezi příslušností stěžovatelky k rodině (či jiné sociální skupině), samozřejmě to samo o sobě neznamená, že stěžovatelce by měl být bez dalšího udělen azyl ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný zcela správně poukázal na to, že stěžovatelka mohla využít ochrany ze strany policie, případně využít možnost přestěhovat se v rámci své vlasti a nalézt tak primárně ochranu tam, dříve než ji bude hledat v zahraničí (právní posouzení žalovaného již bylo provedeno chybně, viz dále body 37 - 39). Jde o zcela relevantní argumenty, jejichž posouzení ovšem zcela uniklo pozornosti krajského soudu. V současné době lze ze zjištěného skutkového stavu konstatovat, že byly naplněny tyto podmínky pro udělení azylu: (1) stěžovatelka se nachází mimo zemi svého původu; (2) prokázala odůvodněný strach; (3) jí hrozící újma dosahuje s ohledem na hrozící usmrcení intenzitu pronásledování; (4) stěžovatelka byla příslušnicí určité sociální skupiny rodina. Doposud krajský soud ani žalovaný neprověřili, zda je dána příčinná souvislost mezi hrozící újmou a příslušností k uvedené skupině, zda selhala ochrana v zemi původu a zda stěžovatelka skutečně nemohla využít právní prostředky dostupné ve své zemi ani možnost vnitřního přesídlení mimo dosah strýce.

[36] Jak uvedl Nejvyšší správní soud v úvodu (bod 14), vzhledem k tomu, že krajský soud nesprávně posoudil otázku příslušnosti stěžovatelky k určité sociální skupině a vzhledem k tomu, že nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav ohledně příčinné souvislosti tohoto azylového důvodu s pronásledováním stěžovatelky, je nezbytné jeho rozhodnutí zrušit. S ohledem na hospodárnost řízení se dále Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda již v řízení před krajským soudem nebyly důvody pro zrušení rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.

[37] K tomu zdejší soud poukazuje na námitku stěžovatelky týkající se selhání ochrany státu, kterou se krajský soud ve svém rozsudku nezabýval. Stěžovatelka odkázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně že závěry ohledně dostupnosti a účinnosti ochrany vůči pronásledování musí být založeny na posouzení, zda poskytovatelé ochrany (stát nebo organizace ovládající stát či jeho podstatnou územní část) činí přiměřené kroky k zabránění pronásledování, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování, a přístupu žadatele k této ochraně. K posouzení ochoty a schopnosti nigerijských orgánů stěžovatelka odkázala na značné množství informací o zemi původu, z nichž dovozovala neschopnost a neochotu nigerijských státních orgánů zajistit jí ochranu před pronásledováním. Stěžovatelka dále zdůraznila, že vzhledem k poměrům panujícím v policejních složkách by její žádost o pomoc mohla vést k negativním důsledkům.

[38] V případě, že by své rozhodnutí žalovaný opřel v této části o jiné relevantní informace o zemích původu, které by mohly být srovnány se zprávami předloženými stěžovatelkou, bylo by jistě na místě, aby si krajský soud sám učinil názor na to, zda posouzení ve správním rozhodnutí bylo dostatečné. Nicméně, v projednávané věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že závěr žalovaného o dostupnosti a účinnosti ochrany vůči újmě, jež hrozila stěžovatelce, se o žádné informace o zemích původu podle odůvodnění rozhodnutí neopíral. Žalovaný vůbec nezkoumal, zda je v zemi původu zaveden účinný právní systém pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a zda žadatelka měla k této ochraně přístup. Jeho závěr ve vztahu k azylu byl založen pouze na tom, že stěžovatelka neoznámila příslušným státním orgánům jednání strýce a o pomoc je nepožádala, a z odůvodnění je zřejmé, že ani případné informace o neschopnosti či neochotě státních orgánů pomoc poskytovat obecně by na tomto závěru žalovaného nic nezměnily. Ve spisu přitom žalovaný měl k dispozici minimálně zprávu MZV USA o dodržování lidských práv za rok 2007 z 11. března 2008, z níž lze zjistit některé údaje o činnosti policie a bezpečnostního aparátu, které ovšem žalovaný nepoužil (jedná se o nelichotivé zprávy o činnosti policie i bezpečnostních složek, o míře korupce v zemi, jejichž relevantnost ve vztahu k případu měl žalovaný posoudit a vypořádat se s ní). Jednalo se ovšem o jedinou relevantní zprávu, která by sama o sobě nemohla splnit požadavky kladené zdejším soudem na zjišťování situace v zemi původu, tedy, že *„informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, publikovaný pod č. 1825/2009 Sb. NSS).

[39] Premisa, z níž žalovaný vycházel, že pokud se stěžovatelka neobrátila na policii s žádostí o pomoc, není potřeba zjišťovat, zda by případně státní orgány byly ochotny a schopny pomoc poskytnout, je přitom mylná. Nejvyšší správní soud zde odkazuje na své závěry vyjádřené například v rozsudku ze dne 25. 1. 2011, č. j. 6 Azs 36/2010 - 274, nebo na závěry v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62, kde zdejší soud dospěl k závěru, že kromě *schopnosti* je nutno zkoumat i *ochotu* tzv. poskytovatelů ochrany poskytnout ochranu. Toto posouzení musí být provedeno na podkladě informací o zemi původu stěžovatelky a v souladu s judikaturou zdejšího soudu vztahující se k dostupnosti a účinnosti ochrany vůči jednání v zemi původu (srov. např. rozsudky ze dne 16. 9. 2008, č.

j. 3 Azs 48/2008 - 57, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007 - 64 nebo ze dne 25. 1. 2011, č. j. 6 Azs 36/2010 - 274). Žalovaný si tedy bude muset v dalším řízení obstarat informace o zemi původu stěžovatelky vztahující se k otázce státní ochrany případně možnosti přesídlení a tyto informace srovnat s vyjádřeními stěžovatelky, dovodit, zda ve světle těchto informací jsou tvrzení stěžovatelky věrohodná, a zda je jí dostupná účinná ochrana ze strany poskytovatelů ochrany, případně zda stěžovatelka měla možnost hledat útočiště jinde ve své zemi. Bude-li žalovaný zkoumat také příčinnou souvislost mezi potížemi stěžovatelky a její příslušností k rodině, bude rovněž na něm, aby se stěžovatelky dotázal na případné další důvody, pro které se neobrátila na státní orgány své země; jeden dotaz, který položil stěžovatelce v pohovoru, k úplnému zjištění otázky státní ochrany nepostačuje. Na základě takto doplněného dokazování bude teprve moci žalovaný rozhodnout.

[40] Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou a s ohledem na tuto skutečnost napadený rozsudek krajského soudu zrušil podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. Jelikož již v řízení o žalobě byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí žalovaného a Krajský soud v Ostravě by nemohl v dalším žalobním řízení učinit nic jiného, než rozhodnutí zrušit, neboť vada zjišťování skutkového stavu nemůže být v daném případě v soudním řízení správním napravena, zrušil Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., ve znění účinném od 1. 1. 2012, současně se zrušením napadeného rozsudku pro vady řízení také rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je žalovaný v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. použitého přiměřeně podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

IV. Náklady řízení

[41] Jelikož Nejvyšší správní soud současně se zrušením napadeného rozsudku rozhodl i o zrušení rozhodnutí žalovaného, musí kromě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodnout i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí Městského soudu v Praze (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s., ve znění účinném od 1. 1. 2012). Stěžovatelka měla v projednávané věci plný úspěch, a proto Nejvyšší správní soud uložil žalovanému povinnost zaplatit jí k rukám advokáta náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti ve výši 2400 Kč. Tato částka představuje jeden úkon právní služby po 2 100 Kč poskytnuté stěžovatelce advokátem za podání kasační stížnosti a s tím souvisejícího režijního paušálu 300,- Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 1 a 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto se uvedená částka zvyšuje na 2880 Kč. V řízení o žalobě nebyla stěžovatelka zastupována a ze spisu nevyplývá, že by jí v souvislosti s tímto řízením vznikly jakékoliv náklady.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.)

V Brně dne 21. března 2012

JUDr. Bohuslav Hnízdil

předseda senátu